

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 3. Duorum recentiorum expenduntur placita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

pars minimi ad formam viuentis requisiti, prius alia dimidia disponitur, sequitur formam viuentis produci in minori minimo, quia in eodem instanti, quo introducuntur dispositiones ad formam, introducitur forma; sed prius introducuntur dispositiones ad formam viuentis in minori minimo, quam in minimo: ergo forma producit in minori minimo.

11 Vitium hoc talem leue est: illud breuiter excutio. Nego sequelam. Ad confirmationem Respondeo: forma viuentis introducitur in eodem instanti, in quo introducuntur dispositiones illius, non in quacunque materia, sed in materia sufficienti illam recipere, ac proinde quando hæc sunt introductæ in materia minori minima non introducitur forma. Deinde concedere possem absolute formam, introduci in eodem instanti, quo omnes illius dispositiones peraguntur, quia tamen dispositiones illius sunt qualitates non tantum sub tanta intensione, sed etiam sub tanta extensione, implicat dari dispositiones viuentis in minori minimo, cum via ex dispositionibus sit extensio qualitatis per totum minimum, & integra quantitas, qua minimum constituitur.

12 Primum argumentum fortius vrget, sed Hurtadum & Arriagam asserentes agere vniiformiter difformiter per partes aliquotas, in illos illud conicio. Pono agens agere vniiformiter difformiter per partes digitales, & formam viuentis introducendam requirere materiam habentem partes digitales: Tunc pars dimidia materiæ minimæ requisita ad formam viuentis haberet dispositiones ad hanc, & careret dispositionibus requisitis ad formam panis: ergo hanc non posset retinere cuius dispositionibus caret, & illam ex defectu extensionis recipere non valeret. Dicant Hurtad. & Arriag. quid tunc fieret. Et suum argumentum aperte dissoluit, interim tamen pro omnibus illud placet dissoluere.

13 Respondemus materiam seminis minorem minima requisita ad introductionem viuentis dispositam pro viuentis forma recepturam formam spermatis, quia forma viuentis introduci non potest ex defectu materiæ, ac proinde tunc forma seminis non expelletur forma viuentis, neque corruptetur ex defectu dispositionum, quia vt dixi Controuersia 1. Puncto 4. forma substantialis non dependet in secundo instanti conseruationis a suis dispositionibus, neque illi obstant dispositiones contrariæ, nisi quatenus impossibilem formam secum afferunt, quia non adueniente præcedens forma cum illis cõseruari poterit, licet in statu violenti, quia impeditur suas dispositiones producere.

14 Hurtado iam deuictio adhuc vires resumit Arriaga, nonnullique experientis aduersarios impetit. Desumit primam ex speciebus soni, videmus enim in vicina distantia æquæ ab omnibus audiri sonum, etsi vnus alio magis distet. Deinde in maiori distantia non æquæ ab omnibus auditur, vt patet in homine ligna scindente, cuius prius à longè videmus ictum, quam editum sonum audiamus: ergo sonus intra aliquam distantiam exiguam æquæ celeriter, & intensè producit species sui, in alia verò maiori tardius suas diffundit species, quæ distantia aliquotæ sunt, & non proportionales: ergo agens vniiformiter difformiter operatur per partes aliquotas, & non proportionales.

15 Hanc experientiam docet Arriag. non posse alio modo explicari, si tamen ab actu ad potentiam consequentia valet planè fallitur: illam enim facile explico. Assero species soni contrario carere, ac proinde in eodem instanti produci in tota sphæra actiuitatis agentis, vnde prouenit, vt omnes, qui intra illam sphæram continentur, eodem tempore sonum audiant, sicut omnia corpora, quæ sunt intra sphæram actiuitatis solis eodem instanti illuminantur, quod autem à longè prius videatur ictus, quam audiat sonus, idè est, quia color, & lux maiorem habent actiuitatis sphæram, quam sonus, & idè ille qui à longè videt est intra sphæram actiuitatis lucis, & coloris, non verò intra sphæram actiuitatis soni: postea verò mouetur aer, qui est subiectum soni, & magis approximatur homini qui ictum videt, quia approximatione constituitur homo intra sphæram actiuitatis soni, & illum per receptionem specierum valet sentire.

16 Hæc est ratio experientia adductæ, quæ sententiam Arriagæ nullo modo potest probare, quia sonus eodem tempore percipitur per maximum loci spatium, sæpe enim per vnus miliaris circuitum eodem tempore ab omnibus auditur, & breuissimum est spatium, quo successiuè percipi-

tur, & sæpe nullum, quod signum euident est in instanti diffundi species illius per totam sphæram, in qua sub vna eademque indiuisibili approximatione potest produci.

17 Secundam experientiam desumit Arriag. ex luce solis, quæ si continenter decrederet iuxta maiorem à Sole distantiam, dum ad nos accedit, prope infinitum decreuisset, quia sunt prope infinita puncta inter nos, & solem, cum tamen illam videamus ad nos cum notabili intensione peruenire, non dicendum est ita continuo decreuisse. Respondeo per tot indiuisibilia lucem solis ad nos peruenientem decreuisse, quot sunt puncta inter nos, & solem, cuius opusitum Arriag. non conuincit.

§. III.

De duorum recentiorum expenduntur placita.

18 Pro sententia diminuentem intensiorem per partes proportionales à posteriori à nonnullis argumentum desumitur: si intensio decrederet per partes proportionales sequitur dari proportionalem extra aliquotam, quod admitti nequit, quia de ratione proportionalis est, cum aliis aliquotam componere, & in illa includi. Probat sequelam: si pars proportionalis est intensæ vt octo, & alia immediata vt septem, aliaque vt sex &c. intensio vt octo est in parte proportionali tantum, & non in aliquota: ergo datur proportionalis intensæ vt octo, separata ab omni alia, seu intensio vt octo partis proportionalis cum nulla alia vnita secundum illam rationem extensionis, quia nulla alia est intensæ vt octo. Sic arguitur de parte proportionali intensæ vt septem, quæ secundum illam intensiorem cum nulla alia potest continuari: non cum subsequenti, quæ tantum est intensæ vt sex, non cum præcedenti, quæ est intensæ vt octo, ac proinde cum nulla, quia nulla est eiusdem intensiorem cum ipsa.

19 Nouus nescio quis argumentum est meditatus, cui visum fuit efficax in prima parte proportionali: non verò in sequentibus quapropter rem ita composuit. In prima parte subiecti producit pars qualitatis æquæ intensæ per partem aliquotam extensionis, nē detur proportionalis extra aliquotam in aliis verò decrescit qualitas per partes proportionales, quia primā parte aliquota intensæ vt octo, proportionalis immediata intensæ vt septem vnitur cum prædicta antecedenti, septimus enim gradus caloris existens in parte tantum intensæ vt septem vnitur cum septimo existenti in parte præcedenti intensæ vt octo.

20 In hunc recentem insurgit alius doctrinā nobilis, & clarus ingenio, illūque insignis in consequentiā damnat, & præcedens argumentum magnificat, sed quod iure recentem in consequentiā deferat, & qua ratione tanti argumentum esset clarè explicabo. Sic arguit: si immediatè post primam, aliquotam qualitas proportionalis decrescit, sequitur partem proportionalem intensam vt septem immediatam aliquotæ intensæ vt octo esse extra omnem aliquotam; patet consequentia: proportionalis intensæ vt septem est extra subsequentem intensam vt sex, & extra antecedentem intensam vt octo: prima pars admittenda est in doctrina illius recentis. Secunda probatur: pars intensæ vt septem adæquatè distinguitur ab antecedenti intensæ vt octo: ergo est extra illam. Facilis est solutio, si dicas partem intensam vt septem esse extra intensam vt octo, non tamen esse extra omnem aliquotam, sed intra partē aliam aliquotam compositam ex ipsa, & ex parte aliquota antecedenti.

21 Non latuit hæc solutio acutum recentem, contra quam sic arguit. Pars proportionalis non potest cum aliquota proportionalem componere, quia id quod resultat ex determinato, & indeterminato est indeterminatum: ergo non potest esse pars aliquota, quæ intrinsecè determinationem dicit. Deinde quia aliquota est vtrique terminis finita, & determinata: ergo si illi vniretur pars indeterminata indeterminata maneret, & non aliquota. Tertiò quia fieri nequit adhuc de potentia absoluta, vt parti determinatæ fiat additio indeterminata, cum enim hæc sola produceretur iam ex parte actionis, & ex parte termini aliquod daretur indeterminatum.

22 Quantis peccat discursus! prima ratio validissimæ incipiant impugnationes. Asserit nō posse ex proportionali, & aliquotā partem aliquoram componi. Rogo hunc recentem, an aliqua pars proportionalis detur in continuo necesse neget, destruit suppositum questionis: si affirmat: ergo pars proportionalis est in aliquota, quod ipse propugnat: ergo

ergo aliquota componitur ex proportionali, & aliis com-
partibus; ergo recte potest proportionalis aliquotam com-
ponere. Dices proportionalem posse aliquotam compo-
nere simul cum aliis proportionalibus, non verò cum ali-
quota. Egregie sanè! Arguis ex determinato, & indeter-
minato non potest determinatum confurgere, & dices ex
duobus indeterminatis posse determinatum coalescere.
Deinde sume tibi quamlibet partem aliquotam, & mente
ab illa proportionalem deme, id quod remanet aliquotum
est, quod cum proportionali dempta partem aliquotam
componebat: ergo ex proportionali, & aliquota aliquota
componitur. Res est luce clarior.

23 Venio ad secundam partem, quã docet partem aliquo-
tam mansuram indeterminatam, si illi addatur aliquid in-
determinatum, cui facile ex dictis supra respondeo. Si-
cut enim ex determinato, & indeterminato determinatum
componitur, sic indeterminatum determinato adiunctum,
simul cum illo fit quoddam determinatum, ac proinde
pars indeterminata determinata vnita simul cum illa de-
terminata fieret habens vltimum terminum, quo tota
pars composita clauderetur, quod necessariò accidit in
quacumque extensione, quæ non incipit à parte aliquota,
sed à parte proportionali, in qualibet enim aliquota dan-
tur plures proportionales spatium successiue occupantes:
ergo antequam à primo puncto extensionis perueniamus
ad percurrendum aliquotam, debemus proportionalem
pertransire: ergo in continuo prius est pars proportio-
nalis, quam aliquota, si ab illius initiatio incipiam, ergo in
quacumque aliquota, versus terminum est vnita propor-
tionalis aliquota, cum qua aliam aliquotam seu totum
constituit.

24 Haud fortius est tertium fundamentum: asserit non
posse fieri adhuc de potentia Dei absoluta, vt proportio-
nalis produceretur sola, daretur iam aliquid indetermi-
natum ex parte termini, & ex parte actionis. Respondi iam
hanc partem produci vnitam anteriori, qua vnione deter-
minatam constituit: sed insto: pars proportionalis datur
& producitur; ergo per actionem proportionalem: ergo
eodem modo potest inferri dari aliquid indeterminatum
ex parte actionis, & ex parte termini. Dices proportio-
nalem produci simul cum aliquota. Bellè sanè, sed cur non
diceret propugnator huius modi philosophandi partē pro-
portionalem intensam vt septem produci cum anteriori
aliquota intensam vt octo, cum qua aliquotam constituit, &
ita non produci solam? Secundo Respondeo partem illam
proportionalem productam illiusque actionem vniri parti
aliquotæ termini, & actionis immediatè precedenti, ac
proinde nunquam dari partem proportionalem actionis,
seu termini separatam à parte aliquota.

25 En hunc dicendi modum solum omnibus obiectioni-
bus, quibus impugnabatur, quem ego ex alio capite longè
diuerso reuicio. Eadem est ratio desumpta à priori vt agēs
agat vniformiter difformiter per partes proportionales in
prima parte aliquota sub ecti, ac in reliquis, & ex alio ca-
pite non sequitur proportionalem esse extra aliquotam ex
eo, quod in prima aliquota agat vniformiter difformiter
per eius proportionales: ergo eodem modo ager in omni-
bus partibus. Prima pars antecedentis patet, quia ratio
agendi vniformiter difformiter per proportionales in par-
tibus distantibus est maior approximatō, quam habet vna
proportionalis respectu alius, sed in priori aliquota vna
proportionalis est approximatior alia proportionali: ergo
eadem est ratio agendi vniformiter difformiter in priori
aliquota, ac in aliis.

26 Secunda pars antecedentis videlicet non sequi propor-
tionalem esse extra aliquotam, ex hoc agendi modo indi-
get probatione, quam vt præstem pono partem intensam
vt octo posse vniri secundum omnem intensiōem parti
intense vt septem eiusdem qualitatis existenti in parte
immediata subiecti, quod facile ex mea sententia non cō-
stituent subordinationem graduum probare potero. Qui-
cumque gradus quem tu octauum appellas qualitatis in-
tense vt octo est eiusdem rationis cum alio quocumque
gradu extensionis vt septem existens in parte immediata
subiecti: ergo omnes octo gradus poterunt vniri cum om-
nibus septem immediate subsequētibz. Dices posse
vniri omnes diuissuē sumptos non tamen collectiue, quia
vnitis septem gradibus partis intense vt octo cum aliis
septem partis intense vt septem, iam octauus, qui reman-
et in priori parte non inuenit alium in sequenti cum quo

vnitur. Sanè castissimum connubium meditaris hanc gra-
dum vnionem, cum dicis non posse duplicem gradum in-
tensionis vt octo vniri gradui intensiōis vt septem, sed
profectò falleris, nulla est enim ratio propterquam quili-
bet gradus huius intensiōis, non possit vniri cum pluri-
bus intensiōis subsequētibz, sicut in intensiōe vnus gra-
dus non solum potest vniri alij existenti in eodem subie-
cto, sed omnibus aliis, quibus subiectum est commune, de
facto contingere, quam plurimi autumant. Omitto com-
mune refugium partium infinitarum proportionaliū, quas
se mutuo posse correspondere singulas singulis in quocum-
que composito, etiam si vnum alterum in aliquotis exce-
dat communiter affirmant Aristotelici, quia vnum infinitū
aliud excedere non potest.

Hoc fundamento præiacto sic arguo iuxta dicendi mo-
dum, de quo nuper agebam. Potest constitui pars aliquo-
ta constans ex vna proportionali vt octo, alia vt septem,
alia vt sex &c. ergo potest aliquota componi ex propor-
tionalibus omnibus inæqualiter intensi: vt ergo & conti-
nuo consequens illatum iuxta prædictum modum: in passu
vnus vnusque, verbi gratia, tantus producitur calor æquè in-
tensus in primo palmo, postea verò decrescit qualitas per
omnes proportionales: assigno ergo palmum secundum
extensio qualitatis per illum diffusam partem aliquotam cō-
stituit, & est inæqualiter intensam per omnes proportio-
nales: ergo datur pars aliquota per omnes proportionales
inæqualiter intensam: ergo sicut hoc contingit in secundo
palmo potest etiam in priori contingere, quin detur in ali-
quo illorum pars proportionalis extra aliquotam. Conful-
to dixi, assigno secundum palmum, non diuido, quia si il-
lum diuiderem diceret iuxta doctrinam supra traditam
primam partem illius palmi scilicet digitalem fore æqua-
liter intensam secundum omnes proportionales: adeo tan-
tum illum mente ab alio præcindo in quo præciso sine
villo respectu ad palmum præcedentem non inuenio pro-
portionalem extra aliquotam, etiam si nihil illius sit æquè
intensum.

Concludo ex dictis non fore proportionalem extra ali-
quotam, etiam si agens agat vniformiter difformiter per
partes proportionales, in prima parte aliquota, & in subse-
quentibus, quia intensio vt octo, etiam si tantum reperit-
tur in parte proportionali, vnitur intensiōi vt septem, &
intensiōi vt sex, & aliis immediatè subsequētibz, cum
quibus aliquotam constituit intra quam continetur. Ad
argumentum in forma respondeo, distinguendo conse-
quens: ergo pars proportionalis est extra aliquotam æqua-
liter intensam secundum omnes proportionales in ipsa
contentas, concedo consequentiam: est extra aliquotam
inæqualiter intensam secundum proportionales, quas con-
tinet, nego consequentiam.

Obiicies intensio vt octo tantum reperitur in vnica
parte proportionali: ergo pars proportionalis intensa vt
octo poterit assignari, & erit determinata, quod est contra
rationem partis proportionalis. Respondeo nullam partē
posse assignari adæquatè intensam vt octo, neque posse
dici intensio vt octo informat hanc partem adæquatè, quia
cum qualibet pars proportionalis includat in se alias infi-
nitas, quarum vna habet intensiorem calorem, alia non
potest esse æquè intensa secundum omnes, quas in se con-
tinet, ac proinde non potest esse adæquatè calida vt octo.
Secundò pars calida vt octo tantum poterat esse illa, quæ
est immediata agenti, sed nulla potest esse adæquatè agen-
ti immediata, quia cum habeat prius, & posterius, inter
posterius, & agens mediat prius: ergo nulla potest esse
adæquatè intensa vt octo.

Rem totam cape in approximatione vnus corporis ad
aliud. Pone tibi lignum applicatum. Hæc approximatō
ligni decrescit per partes proportionales, quin vna pro-
portionalis sit extra aliquotam, sed in aliquota, cuius om-
nes proportionales in ipsa incluse inæqualiter à te distat:
ergo eodem modo intensio poterit decrescere per partes
proportionales, quin reperitur proportionalis extra ali-
quotam, sed intra aliquotam quarum omnes proportio-
nales inæqualem intensiōnem recipiant. Approximationem
ligni decrescere per partes proportionales euident est,
quia cum omnes partes proportionales ligni successiue
spatium occupant, vna prior alia, posterior distat per to-
tum spatium, per quod distat prior, & in super per spatium
proportionale quod prior occupat.

Dices, maiorem, & minorem approximationem, &
distanciam

32 distantiam in ligno esse eiusdem omnino rationis; sunt enim partes presentie omnino aequales quin intrinsece una excedat aliam. Intensio autem maior, & minor inter se differunt, & intensio maior superat in gradu sibi intrinseco. Video rationem disparem, nihilominus rem explicat, & probat exemplum a me adductum. Sicut enim in maiori applicatione concipimus excessum aliquem, quem in minori non reperimus, & hunc decrecentem percipimus per singulas partes proportionales, quin apprehendamus proportionalem extra aliquotam, recte inferitur non argui ex accretione, & diminutione per singulas proportionales fore aliquam extra omnem aliquotam. Deinde sicut accretio, & decretio extrinseca maioris, & minoris approximationis contingit in presentis, quin reperiatur pars proportionalis huius extrinsecae accretionis extra aliquotam eiusdem: sic poterit contingere accretio, & decretio intrinseca in qualitate per singulas proportionales, quin aliqua huius intrinsecae accretionis extra omnem aliquotam eiusdem reperiatur.

33 Inquires, casu, quo vnatur intensio vt octo partis proportionalis A, cum intensio vt septem proportionalis B, an indiuisibile intermedium sit habitum intensiorem vt octo, vel vt septem. Respondeo vtrumque posse facile defendi, quia cum aliquis gradus partis intense vt septem sit vnendus duobus gradibus intensi vt octo, poterit vniri distinctis indiuisibilibus vnitiis, & tunc tot erunt indiuisibilia vnitiua in indiuisibili intermedio, quot sunt gradus in parte intensa vt octo. Poterit insuper illis vniri per idem omnino indiuisibile vnitiuum terminatum ad duos gradus partis intense vt octo, & ad vnum partis intense vt septem, & tunc indiuisibile tantum erit intensum, vt septem, quia non habebit plura indiuisibilia intensiorem, quam sunt gradus in parte intensa vt septem.

34 Ne mireris me dixisse reperi posse plura indiuisibilia vnitiua intensi in indiuisibili quantitate, quam sunt gradus in altero extremo, addo non repugnare ex ratione modi vtrumque extremum esse tantum intensum vt quatuor, & indiuisibile intermedium esse intensum vt sex, vel vt octo per additionem vnus vnitiui ad aliud, quia possunt gradus extremorum vniri inter se non tantum vnione terminata vnus gradus ad aliud, sed pluribus vnionibus eiusdem indiuisibilis gradus existentis in hoc extremo terminatis ad plures gradus existentes in altero. Rem proba, & explico. Pono hanc partem quantitatis habere quatuor gradus caloris A, B, C, D, & aliam quatuor alios, A, B, C, D. Poterit gradus A vniri gradui A per indiuisibile receptum in puncto quantitatis, & gradus B vniri gradui B per aliud vnitiuum, & sic gradus C, & gradus D: quibus vnionibus factis vtrumque extremum, & indiuisibile intermedium aequalem habebunt intensiorem. Postea vero sine accretione intensiorem partium poterit gradus A huius extremi vniri gradui D alterius extremi per aliud indiuisibile vnitiuum subiectatum in indiuisibili intermedio quantitatis, quia vnione indiuisibile quantitatis erit intensum vt quinque, & extrema tantum vt quatuor. Deinde idem gradus A poterit vniri per aliud indiuisibile quantitatis subiectatum in eodem indiuisibili quantitatis gradui C, & iam indiuisibile quantitatis erit intensum vt sex, & sic rursus per aliud indiuisibile poterit vniri gradui C, & per aliud gradui D, quibus crescit intensio indiuisibilis quantitatis non crescente extremorum intensiorem. Idem dicito de gradibus B, C, D, respectu aliorum quorum vnione poterit indiuisibile quantitatis longe intensiorem vincere extremorum qualitatem.

35 Dixi non repugnare ex ratione modi, ac proinde affirmo saltem supernaturaliter posse contingere, & tamen naturaliter accidere inficior, quia illa intensio maior in indiuisibili, quam in vtroque extremo a nullo agente produci valet, non ab altero extremo, quia nullum agens producit qualitatem intensiorem, quam in se habet, non ab agente extrinseco, quia hoc producit vniformiter difformiter secundum maiorem, vel minorem applicationem, & dari nequit agens diuisibile, quod secundum aliquam, quod diuisibile sui sit magis applicatum indiuisibili parti, quam alteri eiusdem extremo: ergo tantam intensiorem producit in extremo, quam in indiuisibili vnitiuo illius. Deinde do esse magis applicatum indiuisibili, quam cuiuslibet extremo: hic excessus applicationis tantum est indiuisibilis, ac proinde ad productionem vnus tantum indiuisibilis qualitatis conducere possit.

35 Vltimo aduerto me in hac re locutum fuisse cum Aristotelicis, qui partes proportionales appellant indeterminatas, quia continui compositionem iuxta illorum modum loquendi suppono, quem in quacumque opinione falsum iudico, quia in rerum natura nihil est indeterminatum, neque vagum, seu quod determinatum non sit, sed tantum pars proportionalis dicitur indeterminata, non quia quacumque in indiuiduo determinata non sit, sed quia ex conceptu partis proportionalis vt sic, non significatur determinata quantitas, sicut significatur in palmo, vel vlna, quia ablata portione aliqua ab hac proportionali quae remanet eodem modo dicitur proportionalis pars, ablata autem quacumque portione ab hoc palmo, id quod remanet palmus non est.

S. IV.

Duo alia argumenta expenduntur.

36 **A**lia mihi suborta fuit cogitatio, quia non leuiter propendebam ad affirmandum, agens agere per partes proportionales vniformiter difformiter. Sic illam explicatio: Argumentumque ad hanc conclusionem probandam expendo. Agens producit tantam intensiorem sub hac tantum indiuisibili approximatione: ergo agit vniformiter difformiter per partes proportionales: tenet efficacissime consequentia, quia si ageret vniformiter difformiter per partes aliquotas eandem intensiorem produceret intra diuisibilem approximationem maiorem, vel minorem quae reperiretur in partibus contentis inter aliquotas inaequaliter distantibus. Antecedens proba. Agens calidum vt quatuor tantum producit calorem vt quatuor in passo aequè denso, vel raro, omisso modo opinionem asserentem agens praenimia densitate posse producere in passo raro non penetrato tantum quantum in se habet, quando est indiuisibiliter penetratum cum illo, sed penetratio dicit hanc indiuisibilem approximationem: ergo calidum vt quatuor tantum producit calorem vt quatuor sub indiuisibili approximatione. Maiorem omnes admittunt: Minor per se patet, quia si duobus corporibus penetratis vnus per minimum indiuisibile moueatur altero immoto, omnes partes, & indiuisibilia illius amittent approximationem, quam antea habebant: Agens vero non producere, nisi sub hac indiuisibili approximatione tantam intensiorem, suadetur facile, quia ablata penetratione maior approximat, quae potest esse, est immediata. Agens vero non producere tantam intensiorem quantum in se habet in passo immediato per se patet, alias in infinitum protenderetur lux producta à luminoso, quia tantam produceret intensiorem quantum in se habet in parte immediata, & hac in alia, &c.

37 Rem accipe: Calidum vt quatuor tantum producit calorem vt quatuor sub hac indiuisibili approximatione, nempe sub penetratione, quae est omnium maxima: ergo tantum producit calorem vt tria sub alia indiuisibili approximatione, idem dico de calore vt duo; ergo non agit vniformiter difformiter per partes aliquotas, quia si per has ita ageret sub diuisibili approximatione, quae magis, & minus reciperet, eandem indiuisibilem intensiorem produceret.

38 Vt primò hae cogitatio mentem occupauit, maximo pere arripit, sed re attentè inspecta non premor argumento. Respondeo principium efficiens vniformiter difformiter per partes aliquotas producere tantam intensiorem sub diuisibili approximatione respectu aliquarum partium contentarum in parte aliquota, non verò totius partis aliquotae in qua producit aequalem intensiorem, exempli gratia: Hoc agens calidum producit quatuor gradus caloris in primo palmo immediato, si palmus immediatus habeat minorem aliquam approximationem, quam habet quando est immediatus quantumvis illa minima sit, iam agens non produceret calorem vt quatuor in toto illo palmo, quia si palmus separatur ab agente per partem aliquam quantumvis exiguam, iam totus ille non remanet intra sphaeram, in qua agens producit aequalem intensiorem, quia tanta pars palmi, quantus fuit motus, vel quanta fuit distantia per quam motus fuit factus constituitur extra distantiam palmarem, in qua agens producit calorem aequè intensum: ergo agens non producit calorem aequè intensum, quantumvis agat vniformiter difformiter per partes aliquotas